

Fremskridt, at der nu leveres maanedlige Udgifter over, hvorledes Statens Indtægter og Udgifter stille sig. Denne Bemærkning vedrørende Statsregnskabet tillader jeg mig at gøre opmærksom paa med Hensyn til de andre Regnskaber, som gennemgaaes i selve Ministerierne, idet der ikke kan finde en fyldestgørende Revision Sted, saasnart man ikke tillige har Kasse-regnskaberne ved Siden af de egentlige Penge-regnskaber; men mange Steder har man ikke Kasse-regnskaber, og selvfølgelig kan man ikke fyldestgørende gennemgaa Regnskaberne, hvor Talen er om Optagelse af Aktiverne o. s. v. En anden Bemærkning, som jeg vil gjentage, er den, at naar vi ikke komme dertil, at den Post, der staar i Finantsloven angaaende Pensioner, fordeles paa de forskjellige Regjeringsgrene, saalænge kan der ikke med fuldstændig Nøiagtighed siges, hvormeget der gaar til hver enkelt Gren af Statsstyrelsen. Dette er aldeles nødvendigt, for at man kan sige: Hvormeget give vi ud til vort Hærvæsen, hvormeget koster Soldoprævingen? og for at man kan sige, hvormange Millioner der falder paa hver sin Gren af Statsstyrelsen. Dette behøver ikke at fremtræde i Regnskaberne som en Post under hver enkelt Gren, men det bør staa til Oplysning for dem, der ville trænge ind i Finantsloven, som dog skal være til Nytte for Folket. Jeg skal vise, hvorledes den bruges som en Rilde til at skaffe sig Indsigt i, hvorledes det danske Folks Statshusboldning er, og derfor er det nødvendigt, at det bliver opført paa sit Sted, og at man vænner sig til at holde nøiagtige Pensionsregnskaber for de forskjellige Grene af den danske Statsstyrelse. Et uaaadeligt Savn i den danske Finantslov er det, at der ikke, som i ethvert andet ordentligt Regnskab, tillige er et Regnskab over, hvilken Verdi Statens Eiendomme have; thi saa kan der atter ikke siges med fuld Sikkerhed og Net, hvormeget det danske Folk giver ud til sit Krigs-væsen. Det Samme gælder selvfølgelig alle de andre Omraader, hvor der tales om Statens Eiendomme under de forskjellige Ministerier; jeg kan paaskjønne en hel Del af det, som det statistiske Bureau samler mellem Mar og Dag, men det vilde være særdeles vigtigt, at vi fik en Opgjørelse, og at den blev opført paa de forskjellige Steder i Regnskabet, af, hvormeget der virkelig haves af Eiendomme i Landet, hvilken Verdi de have, altsaa hvilken aarlig Rente, der tillige maa føres til Udgift og Indtægt under de forskjellige Grene, altsaa et Eiendomsregnskab, som hører med til et hvilket som helst ordentligt Regnskab. Det maatte ogsaa kunne skjønnes af vor Finantslov. De, der ville trænge ind i Finantsloven, der er Grundlaget for hele Statsstyrelsen, maa efterhaanden ogsaa kunne se der, hvilke Verdi der er i enhver Gren af den danske Statsstyrelse haves udfaaende i Stats-eiendomme, selv om det ikke opføres i Finantsloven. Saa er det tillige en

stor Mangel for Oversigten, navnlig for Udlandet, som har sine statistiske Kongresser, naar der, saaledes som i vort Finantsregnskab, er opført en fabelagtig ringe Del til Udgift for aandelige Interesser. Hvem der læser den danske Finantslov, vil jo aldeles ikke fatte, hvilke Millioner der gives ud mellem Mar og Dag i aandelige Diemed, fordi Finantsloven er opstillet paa en saadan Maade, at man slet ikke faar Syn paa det. Se saaledes Kirke- og Undervisningsministeriets Budget, og se, hvilke ringe Summer det er, vi bevilge, men hvilke uaaadelige Summer det er, der staa paa de separate Fonde, som ogsaa gives ud, uden at der er sket en Opgjørelse af, hvormeget der er private, hvormeget der er halvoffentlige, hvormeget der er helt offentlige Penge. En saadan maa komme tilstede, for at man kan se, hvormeget det er, der i Danmark virkelig gives ud i aandelige Diemed. Det er en Maalestok for, hvorledes et Lands Oplysning staar, at det kan staa klart for Udlandet. Men vor Finantslov er ikke opstillet paa en saadan Maade; den lader særdeles Meget tilbage at ønske i denne Retning. Det er udtalt, at man ved Finantslovens Behandling kan drage samtlige Samfundsforhold ind og da selvfølgelig ogsaa de Samfundsforhold, der gribe dybt ind i de danske Borgers Eiendomsforhold. Jeg skal nu tillade mig at nævne nogle. Naar det saaledes er bragt paa Bane her allerede under denne Forhandling, at Bygningsafgiften er særdeles ulige fordelt, saa vil det være gavnligt, da man gjør saa mange Optællinger rundt omkring i Landet, at have en Optælling af, hvilke opførte Bygninger, der gives baade paa Landet og i Byerne, hvoraf der aldeles ingen Bygningsafgift svares, og Ministeriet og de Samfundsklasser, der repræsenterede, vilde navnlig ved en saadan Opgivelse af Bygninger kunne komme til at se, hvilken heldig Stilling de i økonomisk Henseende indtage i Landet ved ogsaa paa dette Omraade at være fritagne for Stat. Tillige vilde jeg ønske, at det statistiske Bureau vilde have sin Opmærksomhed henvendt paa, at det nøiagtig bliver opgjort, hvormeget tiendesfrit og hvormeget tiendepligtigt Hartkorn der er i Danmark; thi ogsaa dette vilde have sin overordentlige Betydning med Hensyn til at afgjøre, hvormeget de forskjellige Dele af Danmarks Jord ere i Stand til at bidrage til at udrede Udgifter i de forskjellige Diemed. Naar saaledes Talen er om, hvad Danmark udreder i aandelige Diemed, maa det saa ikke staa som paafaldende, at det ikke sker her som i andre Lande, at navnlig de store Eiendomsbesiddere aldeles ikke udrede Noget til aandelige Diemed af den Jord, som deres Omboende maa udrede af i byre Domme. Jeg skal gjøre en Beregning. Naar man for Exempel taler om, hvad en eller anden Lehnbesidder udreder, og siger, det er en godgjørende Mand, som kan udrede saa og saa Meget, vil jeg